

Umhverfis- og auðlindaráðuneytið
Skuggasundi 1
101 Reykjavík

22. október 2018

Umsögn Samorku: Áform um frumvarp um breytingu á lögum nr. 70/2012 um loftslagsmál

Með vísan í tilkynningu í Samráðsgátt stjórnvalda, dagsett þann 24. september síðastliðinn þar sem óskað var eftir umsögum um áform um frumvarp um breytingu á lögum nr. 70/2012 um loftslagsmál, þá veitir Samorka hér umsögn sína.

Fram kemur í umsagnarbeiðninni að í frumvarpinu „verður kveðið um á stofnun og skipan loftslagsráðs en með því móti verður hlutverk þess fest í sessi með lögum. Ráðinu er ætlað að vera stjórnvöldum til aðhalds með markvissri ráðgjöf um stefnumarkandi ákvarðanir sem tengjast loftslagsmálum á Íslandi.

Í frumvarpinu verður tilskipun (ESB) 2018/410 sem breytir tilskipun 2003/87/EB um aðgerðir sem stuðla eiga að samdrætti í losun gróðurhúsalofttegunda og hvetja til fjárfestinga í lággkolefnatækni/-framleiðslu og ákvörðun (ESB) 2015/1804. Um er að ræða breytingar sem gilda fyrir fjórða tímabil viðskiptarkerfis ESB með losunarheimildir (ETS) sem varir frá 2021 - 2030.

Einnig verða lagðar fram breytingar á ákvæði 6. gr. um þá opinberu aðila sem safna upplýsingum vegna losunarbókhalds Íslands og ákvæði um Loftslagssjóð (IX. kafli) verður uppfært.“

Samorka þakkar umhverfis- og auðlindaráðuneytinu fyrir samráðið í málinu og tækifærið til að veita því umsögn. Jafnframt lýsa sig viljug og óska eftir því að funda með ráðuneytinu um málið.

Samorka fagnar stofnun Loftslagsráðs og að starfsemi þess sé gefinn traustur lagalegur grunnur. Í skipunarbréfi Loftslagsráðs kemur fram að „því er ætlað að vera stjórnvöldum til aðhalds með markvissri ráðgjöf um stefnumarkandi ákvarðanir sem tengjast loftslagsmálum á Íslandi. Þar á meðal eru aðgerðir til að draga úr losun og auka bindingu gróðurhúsalofttegunda, efla viðnámsþol gagnvart afleiðingum veðurfarsbreytinga og efla almenna vitund um loftslagsmál og aðgerðir til að sporna gegn þeim.“ Hér um að ræða ákaflega mikilvægt hlutverk og því mikilvægt í ráðinu setji þeir helstu aðilar sem spila munu stórt hlutverk í loftslagsmálum og orkuskiptum á næstu árum.

Eins og fram kemur í drögum að aðgerðaáætlun Íslands í loftslagsmálum, sem nú er í umsagnarferli hjá ráðuneytinu, þá snúa margar af stærstu loftslagsaðgerðunum að orkuskiptum í samgöngum og haftengdri starfsemi. Þar leika orku- og veitufyrirtækin stærsta hlutverkið og helstu innviðirnir fyrir þau orkuskipti verða byggð upp af þeim. Þess vegna er eðlilegt og mikilvægt að Samorka eigi fulltrúa í Loftslagsráði. **Samtökin eru tilbúin til að leggja sitt af mörkum til starfsemi Loftslagsráðs og kalla eftir því að skipaður verði fulltrúi frá Samorku í Loftslagsráð.** Í því samhengi má minna á að orku- og veitufyrirtækin samþykktu á aðalfundi Samorku 2018 yfirlýsingu um kolefnishlutleysi fyrir 2040 – og urðu þar með fyrst stóru atvinnugreinanna til þess. Á sama hátt bendir Samorka á að í upptalningu í

áformunum á helstu hagsmunaaðilum, er Samorka ekki tiltekin, sem er sérstakt í ljósi mikilvægis orku- og veitufyrirtækjanna í þessu samhengi.

Að mati Samorku er mikilvægt að í frumvarpinu verði vel útfært hvernig Loftslagsráð eigi að ná fram þeim mikilvægu markmiðum sem það á að vinna að, til að tryggja að allir aðilar sem þurfi geti fengið aðstoð við að afmarka skýra og metnaðarfulla stefnumiðaða nálgun, þannig að ná megi fram þeim markmiðum sem að er stefnt með löggjöf um loftslagsmál: Að draga úr losun og auka bindingu kolefnis.

Í áformunum kemur fram að fjalla eigi um aðgerðir sem stuðla að samdrætti í losun gróðurhúsalofttegunda og hvetja til fjárfestinga á lágkolefnatækni/-framleiðslu. Þar er mikilvægt að í frumvarpinu verði vel útfært hvaða leiðir eru færar til þess og vinna að markmiðum þjóðarinnar í loftslagsmálum. Þannig er nauðsynlegt að fjalla um hvaða hvötum á að beita, hvernig er hægt að ýta undir nýsköpun og þróun, hvernig er hægt að auka fræðslu til almennings, haghafa og stjórnvalda, og fleira.

Þá tekur Samorka undir markmið frumvarpsins um að stjórnsýsluleg ábyrgð stofnana og ráðuneyta vegna losunarbókhalds Íslands verði skýrt og gegnsætt.

Varðandi Loftslagssjóð þá fagnar Samorka stofnun hans og leggur áherslu á að hlutverk hans í lögum verði skýrt. Þannig er mikilvægt að úthlutanir úr honum fari í þau verkefni sem skila beint árangri, m.t.t minni losunar og bindingar kolefnis. Til þess að þjóðin geti náð markmiðum sínum í loftslagsmálum og uppfyllt skyldur sínar samkvæmt Parísarsamkomulaginu, er mikilvægt að Loftslagssjóðurinn verði öflugur, hlutverk hans skýrt og að framkvæmdin verði einbeitt að þeim markmiðum.

Að öðru leyti vísast til umsagna einstakra aðildarfyrirtækja Samorku.

Virðingarfyllst,

Páll Erland,

framkvæmdastjóri